

np. zestaw nazwisk o rdzeniu apelatywnym (*Mlyn, Mlynek, Mlynarczyk, Mlynarski* oraz *Mynarski*, s. 280 i s. 285) czy rozbudowana seria nazwisk z rdzeniem imiennym (*Jan, Janak, Janaczek, Janaszec, Janczak, Janczo, Janczyk, Jandera, Jandra, Janecki, Janeczek, Janeczko, Janecznik, Janeczny, Janesz, Janeta, Janiak, Janich*, s. 195–196) oraz nazwiska zawierające ten sam rdzeń, ale utrwalające wymowę gwarową, oddalone w słowniku o kilka stron, np.: *Jonek, Jonczek, Joniec, Jonkisz, Jończyk*, s. 201). Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę szerszy krąg odbiorców, przyzwyczajony do alfabetycznej kolejności w leksykonach, decyzja o takim uporządkowaniu wydaje się uzasadniona.

„Słownik nazwisk mieszkańców południowego Śląska XIX wieku” został opublikowany w drugiej połowie 2016 r. przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego i odąd zajmuje poczesne miejsce wśród innych antroponomastykonów czy artykułów i przyczynków onomastycznych dotyczących nazwisk Śląska Cieszyńskiego. Praca, obejmująca zasięgiem zjawiska, które miały miejsce w XIX w. na terenie Śląska Cieszyńskiego, wychodzi poza analizy monojęzykowe i monokulturowe, dlatego wymagała starannych i kompleksowych przygotowań badawczych. Została starannie opracowana pod względem edytorskim i graficznym. Okładkę (ze skrzydełkami) wypełniają zdjęcia, ilustracje i pocztówki z przeszłości, które uchwyciły panoramę miasta, architekturę cieszyńskiego rynku oraz portrety mieszczan. Zdjęcie z pierwszej strony okładki zachęca do lektury, do otwarcia się na tradycję zamkniętą w miniaturze semantycznej, jaką jest nazwisko. Mimo że recenzowany „Słownik” obejmuje nazwiska południowego Śląska, to w sposobie interpretacji zainteresuje onomastów, badaczy antroponimii w innych regionach Polski. Nade wszystko zainteresuje samych cieszyńian.

Małgorzata Bortliczek
Uniwersytet Śląski

mbortliczek@poczta.onet.pl

Acta onomastica, red. Milan Harvalík, ročník LV, LVI, LVII, Praha 2016, 430 s. + 287 s. + 204 s.

W 2016 r., po prawie trzyletniej przerwie (za co Redakcja w kilku słowach uprzejmie czytelników przeprosza), ukazały się trzy tomy rocznika „Acta onomastica” (LV, LVI i LVII). Wszystkie trzy charakteryzują się tradycyjną dla tego czasopisma budową: część I zawiera artykuły, część II — informacje o pracach dyplomowych i seminaryjnych (w roczniku LVII jest to wyjątkowo dział „Diskuse”), część III — recenzje książek o nazewnictwie, IV — kronika (brak jej w roczniku LVI) i V — „Zprávy a poznámky”.

Tom LV jest obszerny, liczy 430 stron. W jego podstawowej części (s. 9–331) znajduje się 29 artykułów, poprzedzonych streszczeniami w języku angielskim lub czeskim. W tekstach tych poruszane są kwestie materiałowe i teoretyczne, dotyczące różnych grup nazw własnych: tradycyjnie już najliczniej — antroponimów (9) i toponimów (8), ale (jednostkowo) także zoo-, urbo-, oro- i chrematonimów oraz onomastyki literackiej.

Listę artykułów otwiera tekst R. Šrámka (Brno), I. Lutterera (Praha) i P. Boháča (Praha) pt. „Významná událost pro českou onomastiku” (s. 9–10), w którym zawarte są gratulacje dla PhDr. Milana Harvalíka z okazji powierzenia mu na 25 Międzynarodowym Kongresie Onomastycznym w Glasgow (25–29 VIII 2014) — zaszczytnej, ale i zobowiązującej funkcji prezydenta ICOS. Życzeń dopełnia fotografia naszego nowego onomastycznego Szefa.

A oto wykaz pozostałych publikacji w układzie alfabetycznym nazwisk autorów: G. Arkušín (Luc’k), „Zahidnopolis’ki apelátivi, odnozvučni z vlasnimi imenami” (s. 11–16); B. Bába (Debrecen), „Lexical Topoformants in Toponyms” (s. 17–24); M. Boháčová (Brno), „Kontinuita anoiikonymie

v jihomoravském pohraničí” (s. 25–32); tejeze „Toponymie Pohořelice” (s. 33–52); M. Czaplicka-Jedlikowska (Bydgoszcz), „Nazewnictwo wiejskie a wiejskie mikrosystemy toponimiczne” (s. 53–60); J. David i J. Davidová Glogarová (Ostrava), „Chrematonymy in Literary Texts — Illustrated with Short Stories by Bohumil Hrabal and Ota Pavel” (s. 61–68); I. Domaciuk-Czarny i P. Herbut (Lublin), „Nazewnictwo przestrzeni fantasy w grze MMORPG Kroniki Fallathanu 2” (s. 69–80); Ž. Dvořáková (Praha), „Literární vlastní jména a jejich překlad” (s. 81–91); Z. Gelnarová i M. Gelnar (Praha), „Několik sklářských toponym z Křivoklátské vrchoviny” (s. 92–100); tyčheze „Několik toponym z Brdské vrchoviny vztahujících se k dějinám sklářství” (s. 101–117); Z. Hlubinková (Brno), „Poznámka k přechylování příjmení v současné češtině” (s. 118–120); L. Jílková (Praha), „Výslovnost maďarských jmen u českých mluvčích: korespondence předchozí znalosti a realizované výslovnosti” (s. 121–132); M. Kazík (Trnava–Moravany nad Váhom), „Fukčný člen «rodinné meno» v modelovej interpretácii živých osobných mien vydatých žien v Papradi” (s. 133–146); B. Klimtová (Praha), „Broumy a pomístní jména” (s. 147–158); M. Kojetínová (Praha), „Funkce literárních chrématonym (s využitím příkladů z her Divadla Jára Cimrmana)” (s. 159–166); M. Kojetínová (Praha), „O urbanonymických systémech pražských sídlišť a o obecných otázkách orientace v sídlištních prostorách” (s. 167–180); M. Kvičalová (Praha), „Jména zvířat ve skautských přezdívkách” (s. 181–186); E. Majewska (Warszawa), „Vornamenschatz der deutschen und flämischen Mädchen im 19. Jahrhundert anhand der evangelischen Taufregister von Braunschweig und der katholischen Taufregister von Leuven (1838–1898)” (s. 187–197); M. Nikolić (Kragujevac) i V. Nikolić (Užice), „O motivaciji i istorijskom razvoju promena imena današnjeg Grada Čuprija u Srbiji” (s. 198–209); L. Procházková (Praha), „Historické aspekty urbanonymie Mnichova Hradiště” (s. 210–236); K. Reszegi (Debrecen), „A Linguistic-typological Study of the Mountain Names of Two Mountain Ranges in Medieval Hungary” (s. 237–262); P. Rožmberský (Plzeň), „Neobvyklá oblíbenost jména Evžen na Plaském klášterství a její příčiny” (s. 263–267); M. Rutkiewicz-Hanczewska (Poznań), „Proper Names as Monuments of Culture” (s. 268–279); J. Šebek (Praha), „Seskupení přechýlených a podobných příjmení užívaných v České republice pomocí počítačového zpracování dat z registru obyvatel” (s. 280–289); M. Šimečková (Brno), „Příspěvek k historickému vývoji protetického v- u českých oikonym” (s. 290–296); P. Štěpán (Praha), „Hydronymum *Labe* a jeho derivační potenciál v toponymii Čech” (s. 297–304); S. Tomasik (Bydgoszcz), „Onomastyka w służbie zdrowiu, czyli o nazwach handlowych suplementów diety. Rekonesans badawczy” (s. 305–314); I. Valentová (Bratislava), „Slovenské terénne názvy vo Vaňarci v Maďarsku” (s. 315–334).

W części II, „Z diplomových a seminárních prací”, představeno są trzy opracowania: J. Slepíckiej (Ostrava) „Hydronymie Ostravska v urbanonymii a v mapových pramenech” (s. 332–340), P. Štěpánovej (Praha–Hradec Králové) „Intimní partnerská pojmenování” (s. 341–349) oraz L. Tomanovej (Rousínov-Kroužek) „Osobní jména v učebnicích matematiky” (s. 350–356).

W dziale „Recenze” zamieszczono osiem omówień pozycji onomastycznych. J. David (Ostrava) prezentuje dwie książki: Perta Hejhala „Počátky středověké kolonizace české části Českomoravské vrchoviny” (s. 357–359) i Rudolfa Šrámka „Jména obcí a sídel na Hlučínsku. Průvodce po místních jménech specifického regionu Moravskoslezského kraje” (s. 359–362). M. Knappová (Praha) omawia „Naše přezviská” Milana Majtána (s. 362–365), D. Kupský (Ostrava) — pracę Přemysla Máchy „Tajemství v názvech ukrytá — Morávka, Krásná, Raškovice, Pražmo, Vyšní Lhoty” (s. 366–367), a J. Pleskalová (Brno) — „Retrográdní slovník místních jmen Moravy a Slezska” Rudolfa Šrámka (s. 367–370).

Dwie recenzje L. Spáčilovej (Olomouc) dotyczą książki Ernsta Eichlera i Christiana Zschieschanga „Die Ortsnamen der Niederlausitz östlich der Neisse” (s. 370–373) oraz Kathrin Dräger „Familiennamen aus dem Rufnamen *Nikolaus* in Deutschland” (s. 373–376), R. Volejník (Praha) charakteryzuje natomiast kolejną publikację Přemysla Máchy i Vojtěcha Bajera „Tajemství v názvech ukrytá: *Karlovice, Karolinka, Nový Hrozenkov*” (s. 376–377).

Dział „Kronika” (s. 378–403) w omawianym tomie jest poświęcony zarówno uczynom, których już nie ma wśród nas, jak tych, na szczęście liczniejszych, którzy obchodzą jubileusze. Natasza Kolesnik (Černivci) wspomina profesora Dmitra Buczkę, który odszedł 11 lutego 2014 r., a Radek Volejník (Praha) — Petara Šimunovicia, pożeganego 5 sierpnia tego samego roku.

Milan Harvalík (Praha) składa gratulacje dwóm wybitnym czeskim naukowcom: Ivanowi Lutererowi z okazji 85., a Rudolfowi Šrámkowi — z okazji 80. urodzin i z tej samej okazji — językoznawcy słowackiemu Milanowi Majtánowi. Svatopluk Pastyřík (Hradec Králové) przedstawia Josefa Kolaříka, onomastę i dialektologa, w 2014 r. mającego 80 lat, Jiří Zeman (Hradec Králové) przybliża sylwetki kolejnych jubilatów — siedemdziesięciolatków Svatopluka Pastyříka i Vladimíra Koblížka.

Dodać należy, że ta część „Akt onomastików”, także ta smutna, kondolencyjna, bardzo zyskuje dzięki kolorowym fotografiom przywoływanych osób. Podobnie jest i w następnych rocznikach tego czasopisma.

W części „Onomastické zprávy a poznámky” (s. 404–422) zamieszczona jest (przygotowana przez R. Volejníka, Praha) charakterystyka nowości wydawniczych z zakresu nazewnictwa, uporządkowanych w działach: I. Współczesna onomastyka (czasopismo „Onoma 46”); II. Onomastyka nieindoeuropejska; III. Onomastyka indoeuropejska (oprócz słowiańskiej); IV. (w tomie omyłkowo z powtórzoną numerem III) Onomastyka słowiańska (oprócz czeskiej).

W dziale dotyczącym onomastyki słowiańskiej scharakteryzowana jest zawartość trzech polskich pozycji: „Słownika etymologiczno-motywyjnego słowiańskiej zoonimii ludowej. Słowiańskie nazwy zwierząt domowych i udomowionych zwierząt dzikich w środowiskach wiejskich” (t. 3: Koty, psy, Lublin 2011) S. Warchoła, „Poradnika Językowego” (2011, nr 7) i „Onomastików” (LVII, 2013).

Dalej zamieszczone są wskazówki (s. 422–424) dotyczące zasad przygotowania artykułów do „Akt onomastików”, a w rozdziale „Seznam publikací a časopisů zaslaných v roce 2014 redakci...” (s. 425–426) znajduje się 41 pozycji z różnych dziedzin językoznawstwa, w tym osiem autorów polskich. Są to: dwie książki M. Czaplíckiej-Jedlikowskiej: „Zwyczajna niezwykłość. O wieloaspektowym charakterze tekstów księdza Jana Twardowskiego dla dzieci” (Bydgoszcz 2012) i „The Linguistic Expression of God’s Affairs in Father Jan Twardowski’s Texts for Children” (Bydgoszcz 2013); „Niejedno ma imię...” pod red. E. Dziegiel i T. Korpysza (t. 4, Warszawa 2013); „Nazwy własne w piśmiennictwie pamiętnikarskim XIX w.” H. Górny (Kraków 2013); „Nazwy własne a społeczeństwo” pod red. R. Łobodzińskiej (t. 1–2, Łask 2010); „Genologia onimiczna”, M. Rutkiewicz-Hanczewskiej (Poznań 2013); „Słownik etymologiczno-motywyjny słowiańskiej zoonimii ludowej” S. Warchoła (t. IV, Lublin 2014) oraz „Pochodzenie nazw miejscowych we Francji” K. Zierhoffera (Poznań 2012).

Tom LV kończy, jak zwykle, wykaz czasopism (s. 427–430) wydawanych przez Ústav pro jazyk český AV ČR, z opisem ich zawartości w języku czeskim, angielskim i niemieckim.

LVI numer „Akt onomastików” ma 287 stron. Znajduje się w nim 19 artykułów (s. 8–234), omówienie dwóch prac dyplomowych (s. 235–257) oraz sześciu innych publikacji onomastycznych (s. 258–278).

Autorami artykułów są następujące osoby: I. Barešová (Olomouc) — „Co stojí za nečitelností současných japonských rodných jmen. Jména s narušeným vztahem mezi zvukovou a grafickou podobou” (s. 8–24); E. L. Berezovič (Ekaterinburg), G. I. Kabakova (Pariž) — „«Francuzy» u «ruskie» v zerkale žyka. Vzaimnye otrazeňiã (na materiale ètnonimičeskich i toponimičeskich derivatov)” (s. 25–45); M. Boháčová (Brno) — „Název místní části — příspěvek k toponomastické terminologii” (s. 46–51); L. Čizmárová (Brno) — „Česká nářečí a pomístní jména aneb jak rytíř (?) Močihuba získal a opět pozbyl své jméno” (s. 52–61); L. Dacewicz — (Białystok), „On the Use of Surnames in

Polish Newspaper Headlines” (s. 62–75); L. Feoktistova, D. Spiridonov (Ekaterinburg) — „Russkij Ivan i ego «brat’â»: pol’sk. *Jan* i fr. *Jean* (K voprosu o ètnokul’turnoj specifikie liènego imeni)” (s. 76–92); A. Kalashnikov (Moscow) — „Arranging the Onymic Space in Dante Alighieri’s Divine Comedy: A classification for Part Inferno” (s. 93–104); M. Kojetínová (Praha) — „Metro: Názvosloví pražské podzemní krajiny” (s. 105–123); teježe „Honorifikační urbanonyma a jejich úloha při formování poválečné ubanonymie (na příkladu Prahy)” (s. 124–139); V. Lábus — „Archiv Českého rozhlasu a jeho využití pro onomastiku” (s. 140–146); I. Matusiak-Kempa (Olsztyn) — „Aksjologiczne nacechowanie leksyki motywującej odapelatywne nazwiska Polaków” (s. 147–154); P. Mitter (Ústí nad Labem) — „Ke statusu, motivaci a funkci názvů železničních stanic a zastávek v Ústeckém kraji” (s. 155–165); P. Odaloš (Banská Bystrica) — „Literárónymá v Pištánkových Rivers of Babylon” (s. 166–181); J. Smakulska (Białystok) — „Odzwierciedlenie dychotomii ‘dobry’ — ‘zly’ w historycznym nazewnictwie osobowym (na przykładzie pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego)” (s. 182–192); O. Solobuško (Lublin) — „Semantičnij analiz zoonimiv, motivovanih bilou mastú ta vidtinkami (na prikladí klièok koriv v ukraïns’kij ta pol’s’kij movi)” (s. 193–198); M. Šimečková (Brno) — „Diftongizace ý > ej u českých oikonym” (s. 199–207); J. Škudrová (Plzeň) — „K problematyce lokalizace mlýnů a proměny jejich názvů na příkladu mlýnů města Horažďovice” (s. 208–218); R. Volejník (Praha) — „Antroponyma v názvech českých hraných filmů” (s. 219–225); tegež „Nicky uživatelů na Česko-slovenské filmové databázi” (s. 226–234).

W części „Z diplomových a seminárních prací” zaprezentowane są dwie pozycje: Michala Havrdy (České Budějovice) „Obraz anonimie v katastru obce Tchořovice a jeho historické proměny” (s. 235–248) oraz Lenki Sklenářové (Brno) „Současný stav a lidová etymologie pomístních jmen na Židlochovicku” (s. 249–257).

Dział „Recenzje” (s. 258–278) zawiera siedem omówień książek z zakresu onomastyki. Autorką czterech z nich jest Inge Bily (Leipzig). Dwie to pozycje Ewy Wolnicz-Pawłowskiej: „Nazwy wodne dorzecza Warty od źródeł do ujścia Proсны”, cz. I: „Nazwy wód płynących”; cz. II: „Nazwy wód stojących” (przy współdziałaniu Z. Pawłowskiego; Warszawa 2006) oraz „O nazwach wodnych w Polsce” (Warszawa 2013). Ponadto przedstawiła prace: „Deutsches Gewässernamenbuch. Etymologie der Gewässernamen und der zugehörigen Gebiets-, Siedlungs- und Flurnamen” A. Greulego (współpraca: S. Hackl-Rössler; Berlin–Boston 2014) oraz „Luzerner Namenbuch 3. Habsburg. Die Orts- und Flurnamen des östlichen Amtes Luzern” E. Waser i P. Mullego (1. Teil: A–M, 2. Teil: N–Z, Altdorf 2014).

Markus i Miriam Gigerowie (Praha) zrecenzowali książkę Rosy i Volkera Kohlheimów „Spätmittelalterliche Regensburger Übernamen. Wortschatz und Namensgebung” (Heidelberg 2014); Fritz Lochner v. Hüttenbach (Graz) — pracę Jürgena Udolpha „Die Ortsnamen *Hall*, *Halle*, *Hallein*, *Hallstatt* und das Salz” (Bielefeld 2014), a Libuša Spáčilová (Olomouc) — „Familiennamen in der Altvaterregion. Entstehung, Entwicklung und Bedeutung der Personennamen im Fürstentum Jägerndorf und in der Herrschaft Freudenthal (ehemals Österreich-Schlesien)” Rainera Vogela (Hamburg 2014).

Rozdział „Onomastické zprávy a poznámky” (s. 279–289), przygotowany przez E. Jakus-Borkową i R. Volejníka, zawiera przegląd nowości wydawniczych, uporządkowanych w trzech grupach: „Obecná onomastika” („Nomina Afrikana”, 27 (1), Westville 2013), „Indoevropská onomastika” (oprócz słowiańskiej) i „Slovanská onomastika” (oprócz czeskiej).

Wśród nowości onomastycznych wydanych w Polsce przedstawione są następujące prace: „Mikrotoponimia i makrotoponimia. Problematyka wstępna/Microtoponymy and Macrotoponymy. Preliminary problems” pod red. A. Gałkowskiego i R. Gliwy (Łódź 2014); „Niejedno ma imię... Prace onomastyczne i dialektologiczne dedykowane Prof. Ewie Wolnicz-Pawłowskiej” pod red. E. Dzięgieł i T. Korpysza (Warszawa 2013) oraz „Nazwy własne a społeczeństwo” pod red. R. Łobodzińskiej (t. 1–2, Łask 2010).

Tom kończą informacje (s. 290–292) dotyczące zasad przygotowania artykułów do „Akt onomastików”, wykaz publikacji (26) nadesłanych do redakcji w 2015 r., w tym z Polski: „Verba volant scripta manent” pod red. A. Balińskiego (Gdańsk 2014; omyłkowo na liście dwukrotnie) i „Słownik etymologiczno-motywyacyjny słowiańskiej zoonimii ludowej” S. Warchoła (t. IV, Lublin 2014), oraz wykaz czasopism (s. 294–297) wydawanych przez Ústav pro jazyk český AV ČR („Naše řeč”, „Slovo a slovesnost”, „Korpus-Gramatika-Axiologie”).

Liczący 204 strony numer LVII z 2016 roku zawiera 13 artykułów (s. 7–155). Są to: „The Typology of Structural and Semantic Peculiarities of Informal Personal Names in the Kazakh, Russian and German Languages” T. Abdrakhmanovej (Ust-Kamenogorsk) (s. 7–19); „Název místní části — příspěvek k toponomastické terminologii” M. Boháčovej (Brno) (s. 20–25; wydrukowany już w tomie LVI; s. 46–51, tu zamieszczony omyłkowo); „Toponymie moderního sídliště — na příkladu pátého stavebního obvodu městské části Ostrava–Poruba” J. Davida i M. Místeckého (Ostrava) (s. 26–37); „Namen als Zeugen für ethnisch-kulturelle Kontakte an der Eger/Ohře” K. Hengsta (Chemnitz) (s. 38–57); „Živé osobné mená a pomenovacie modely v triede slobodných osôb v Papradí” M. Kazíka (Moravany nad Váhom) (s. 58–70) i tegoż „Dotazníkový prieskum motivácie birmovných mien z farnosti Veselí nad Moravou v súčasnosti (sonda)” (s. 71–77); „Neznámé zaniklé vesnice na Českolipsku” J. Panáčka (Česká Lípa) (s. 78–85); „Romanian Car Nicknames” A.-N. Pop (Cluj-Napoca) (s. 86–99); „Tvorba jmen mlýnů na příkladu mlýna u Těnovic” P. Rožmberského (Plzeň) (s. 100–107); „Terénne názvy so spojkou *a* — ich charakteristika a uvádzanie v lexikografickom spracovaní slovenských anojkoným” I. Valentovej (Bratislava) (s. 108–119); „Živočichové a rostliny v názvech českých hraných filmů” R. Volejníka (Praha) (s. 120–126); „Odrzymiotnikowe nazwiska żeńskie w Polsce” J. Walkowiak (Poznań) (s. 127–140) oraz „Między endonimem a egzonymem. Status nazw obiektów transgranicznych” W. Włoskovicza (Warszawa) (s. 141–155).

W części II „Diskuse” M. Farský w ciekawym tekście „*Košťany* — město s mladým jménem, ale se starobylou minulostí” (s. 156–159) sugeruje odejście od etymologii A. Profousa, który rekonstruuje pierwotną nazwę miasta jako *Chvosten* (‘szczyt lub las z gęstym poszyciem, krzakami’). Opierając się na najstarszych zapisach tej miejscowości (*Costen* 1394, *Kostna* 1459), badaniach geologicznych terenu (poświadczających występowanie tam *cyny* i jej wydobywanie) oraz znaleziskach archeologicznych (odkrycia ozdób i grobów związanych z Celtami), M. Farský stawia hipotezę, że nazwa miasta *Košťany* wiąże się ze staroceltyckim ap. *stean* (< *sten*) ‘cyna’, a cały ojkonim powstał od ap. *costean* (< *kosten*), co w wolnym przekładzie znaczy ‘znalezienie cyny’.

Zrecenzowane w tym tomie pozycje (cz. III, s. 160–167) to: dwie monografie W. Wenzla, wybitnego onomasty z Lipska: „Namen und Geschichte. Orts- und Personennamen im deutsch-westslawischen Sprachkontaktraum als historische Zeugnisse” (Michaela Boháčowa, Brno) oraz „Atlas niedersorbischer Zunamen. Nach Quellen des 14. bis 18. Jahrhunderts” (Markus i Miriam Gigerowie, Praha).

W dziale IV „Kronika” (s. 168–184) zamieszczony jest wzruszający pożegnalny tekst (s. 168–170) M. Harvalíka (Praha), wygłoszony w kościele Panny Marie Královny míru w Pradze 18 I 2016 r., a poświęcony zmarłemu 1 I 2016 prof. Ivanowi Luttererowi. M. Harvalík, prezydent ICOS, uczeń i przyjaciel zmarłego, pokazuje go jako niezwykle cenionego bohemicę, onomastę i wyjątkowego człowieka.

R. Šrámek (Brno) również wspomina (s. 171–172) życie i dokonania naukowe I. Lutterera, podkreślając ogrom straty, jaką poniosło całe środowisko językoznawcze wraz z jego odejściem. Dołączona lista najważniejszych pozycji z bibliografii zmarłego (zestawiona przez M. Harvalíka) ilustruje rozległość jego zainteresowań.

Pozostałe dwa artykuły w tym dziale mają bardziej optymistyczny wydźwięk: J. Pleskalová (Brno) składa gratulacje prof. Miloslawie Knappovej z okazji 80. urodzin (s. 174–178), a J. Papcunová (Praha) — z tej samej okazji — PhDr. Marii Novakovej (s. 178–183).

„Onomastické zprávy a poznámky” (s. 184–193, przygotowane przez R. Volejníka i L. Olivovą-Nezbedovą), zawierają przegląd nowości wydawniczych, tradycyjnie już uporządkowanych w trzech grupach: „Obecná onomastika”, „Indoevropská onomastika” (oprócz słowiańskiej) i „Slovanská onomastika” (oprócz czeskiej). Z polskich nowości onomastycznych zostały omówione „Onomastica” LVIII (2014).

Jak zwykle, w ostatniej części tomu zamieszczone są wskazówki (s.196–198) dla chcących publikować w „Aktach onomastikach”, a potem lista książek (40), dosłanych do redakcji w 2016, w tym dwie z Polski: I. Domaciuk-Czarny „Nazwy własne w przestrzeni literackiej i wirtualnej typu fantasy” (Lublin 2015) i S. Warchoła „Słownik etymologiczno-motywacyjny słowiańskiej zoonimii ludowej” (t. V, Lublin 2016). Rocznik kończy wykaz czasopism wydawanych przez Ústav pro jazyk český AV ČR (s. 201–204).

Wszystkie trzy zaprezentowane numery „Akt onomastiků” wydane w 2016 r. wnoszą wiele nowych informacji i są godne dokładnego zapoznania się z nimi.

Ewa Jakus-Borkowa

sowae65@gmail.com

Rivista Italiana di Onomastica (RIO), direttore Enzo Caffarelli, vol. XXII, Anno XXII, no 1–2, primo–secondo semestre 2016.

Numer XXII RIO liczy łącznie 1000 s. (zesz. 1 — s. 1–468; zesz. 2 — s. 469–1000). W części pt. „Saggi” obydwu zeszytów zamieszczono 19 artykułów w językach włoskim, francuskim, hiszpańskim i angielskim, w tym m.in.: Aldy Rossebastiano „Guerra e pace nell’onomastica italiana del Novecento” (Wojna i pokój w onomastyce włoskiej XX wieku; s. 15–31) oraz „L’onomastica dei trovatelli a Torino nella prima metà dell’Ottocento” (Nazywanie podrzutek w Turynie w pierwszej połowie XIX wieku; s. 525–574), Michela A. Rateau i Willy’ego Van Langendoncka „De certains noms d’agglomérations en France. Dénominations d’origine «conventionnelle» ou «non conventionnelle» (O niektórych nazwach aglomeracji we Francji. Denominacje „konwencjonalne” i „niekonwencjonalne”; s. 33–49); Zsuzsanny Fabián „L’imposizione dei prenomi nell’italiano e nell’ungherese. Un’analisi comparativa” (Nadawanie imion w obszarze włoskim i węgierskim. Analiza porównawcza; s. 51–64); Erzébet Györfy „Mental Mapping in Socio-onomastics” (O mapach mentalnych w socjoonomastyce; s. 65–78); Eleny Papy „«Avanguardia nella tecnica»: Lo Stile Olivetti e i nomi della macchine” („Awangarda w technice”. Styl Olivetti i nazwy samochodów; s. 79–100); Daiany Felecan „Defining Aspects and Taxonomy in the Case of Brands Names” (Definiowanie aspektów i taksonomii w przypadku nazw marek; s. 101–110); Artura Gałkowskiego „La (non) convenzionalità della crematonomia storica e contemporanea” ((Nie)konwencjonalność w chrematonimii historycznej i współczesnej; s. 111–124), Leonarda Terrusi „Un decennio di onomastica letteraria in Italia (2006–2015)” (Dziesięciolecie onomastyki literackiej we Włoszech (2006–2015); s. 155–162); Emidio De Albeniisa „Le specificazioni toponimiche dedicate agli uomini illustri in Italia dal 1861 a oggi” (Określenia toponimiczne dedykowane słynnym osobom we Włoszech od 1861 r. do dziś; s. 483–502); Francesca Degl’Innocenti „Mutamenti, nuovi nomi e proposte nell’odonimia fiorentina durante l’amministrazione fascista (1920–1944)” (Zmiany, nowe nazwy i propozycje w hodonomimii florenckiej za czasów administracji faszystowskiej (1920–1944);